

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Arbo in Bedrijf Asbest 2020

*Bekendheid met asbestrisico's bij
loodgieters en installateurs*

In de eerste helft van 2020 heeft de Inspectie SZW bij loodgieters- en installatiebedrijven onderzocht in hoeverre zij zich bewust zijn van de kans op contact met asbest tijdens het werk. En of zij weten op welke manier zij vervolgens moeten handelen om blootstelling aan asbestvezels te voorkomen. In totaal zijn 98 werkgevers geïnterviewd (waarvan 17 ZZP'ers). Bij 63 van de bedrijven is ook met een werknemer gesproken.

De hoofdvraag van het onderzoek:

'In hoeverre zijn de loodgieters en/of installateurs bekend met het risico van blootstelling aan asbest tijdens hun werkzaamheden en passen zij hun werkwijze hierop aan opdat zij of hun werknemers geen onnodige asbestrisico's lopen?'

Het onderzoek kende 4 thema's:

1. De mate van risicobeheersing- en bewustzijn/kennis van asbest door de werkgever en de werknemer.
2. De kennis en naleving bij de werkgever en de werknemer van wet- en regelgeving met betrekking tot asbest.
3. Motieven van werkgevers en werknemers (om de regels (niet) na te leven).
4. De invloed van energietransitie, als mogelijke extra aanleiding voor blootstelling aan asbest.

De belangrijkste resultaten en conclusies

Bewustzijn en risicobeheersing

- Werkgevers/ZZP'ers en werknemers zijn zich redelijk bewust van de risico's van en maatregelen tegen asbestblootstelling. Eén op de vijf werkgevers/ZZP'ers en één op de zes werknemers heeft echter onvoldoende kennis over asbest als mogelijk arbeidsrisico tijdens het werk. Werkgevers geven aan asbest niet vaak tegen te komen: 68% komt asbest incidenteel tegen (bij minder dan 10% van de klussen), 28% komt nooit asbest tegen.
- 40% van de geïnterviewde installatie- en loodgietersbedrijven controleert nooit of er gewerkt gaat worden in een pand van vóór 1994. Men bereidt zich dus niet goed voor op de mogelijke aanwezigheid van asbest in oudere gebouwen. Bij een goede werkvoorbereiding hoort het betrekken van het asbestinventarisatierapport van het gebouw. De werknemers kunnen dan op gepaste wijze instructies krijgen over onder andere het risico om alsnog onverwacht asbest tegen te komen en hoe te handelen als dat het geval is.
- 90% van de werknemers krijgt geen passende cursus asbestherkenning en ook werkgevers/ZZP'ers lijken niet opgeleid om asbest te herkennen. Kennisvergroting met betrekking tot asbestherkenning kan voor alle partijen in de branche van toegevoegde waarde zijn om zich meer bewust te zijn van de asbestrisico's.

Kennis over wet- en regelgeving

- Ondanks de bekendheid met het asbestrisico, is er weinig aandacht voor asbest in de Risico-Inventarisatie en -Evaluatie (RI&E) en in het Plan van Aanpak (PvA). In 66% stond er niks over in de RI&E en in 80% kwam het onderwerp niet terug in het PvA. Het opnemen van het thema asbest in de RI&E en het PvA helpt het risico beter in beeld te houden.
- De meeste werknemers kennen de regels voor het omgaan met onverwacht asbest. In 75% van de bedrijven nemen werknemers de juiste maatregelen bij onverwacht aantreffen van maatregelen. Dit betekent dat ze onverwijd de werklocatie verlaten en hun werkgever inlichten.
- Twee derde van de werknemers is niet op de hoogte van het recht op Periodiek Arbeidsgezondheidskundig Onderzoek (PAGO) na onverwachte blootstelling aan asbest. 83% van de bevraagde werknemers kent het blootstellingsregister niet, waarin werkgevers de blootstelling van werknemers aan kankerverwekkende stoffen moeten registreren.

De naleefmotieven

- In het algemeen vinden werkgevers regelgeving nuttig. Voor een derde van de werkgevers is de kans om geïnspecteerd te worden een stimulans om regels na te leven. Dit kan echter een sociaal wenselijk antwoord zijn.
- Volgens de inspecteurs die de interviews voerden, volgt ruim driekwart van de bevraagde werkgevers/ZZP'ers de regels met betrekking tot het risico asbest na. 20% kennen de regels onvoldoende en weten dus niet dat ze hier niet aan voldoen en 2% overtreedt de regels willens en wetens. De Inspectie gaat zich daarom inzetten om de onbewuste overtreders verder te helpen in het vergroten van bewustwording en kennis.

Invloed energietransitie op mogelijk risico blootstelling aan asbest

- Bijna 80% van de bevraagde werkgevers/ZZP'ers en 59% van de ondervraagde werknemers geeft aan dat zij te maken hebben met werkzaamheden door de energietransitie zoals het plaatsen van warmtepompen en zonnepanelen. Deze transitie zal nu en in de toekomst meer werk opleveren voor loodgieters en installateurs. Dit betekent meer aanpassingen in onder andere woningen en kantoren waar bijvoorbeeld door daken en muren moet worden geboord. In oudere panden bestaat er een grotere kans op asbestblootstelling waar rekening mee moet worden gehouden.